

VÅRE MÅL

OPPLEGG FOR TWEENS

For: Tweens (5.-8. klasse)

Formål: Lære om bærekraftsmålene og se hvilken rolle vi selv kan spille i vårt nærmiljø. Grappa ender opp med konkrete aktiviteter de kan gjøre for å nå målene.

Tidsbruk: 20-60 minutter

Praktiske forberedelser:

- Printe ark med de målene du ønsker å bruke
- Ha bærekraftsboka.no tilgjengelig for mer informasjon

SLIK GJØR DU:

På forhånd:

- Dersom det er for omfattende å gå gjennom alle målene med grappa kan du velge ut noen mål som er relevante for grappa di og snakke om disse.
- Aktivitetsforslagene er eksempler på ting grappa kan gjøre. Her er det bare å legge til eller trekke fra alt ettersom hva som fungerer i din gruppe og deres nærmiljø.

Slik gjennomfører du aktiviteten:

1. Innled med å fortelle om bærekraftsmålene generelt og forklar øvelsen.
2. Legg arkene med målene du har valgt for grappa utover gulvet. Forklar hvert av målene etterhvert som du legger de ut. Bruk forklaringen på arket og legg til eller trekk fra aktivitetsforslag slik at det passer dere.
3. Grappa skal så snakke seg gjennom hvilke mål de syns er viktigst og ønsker å jobbe med. Hjelp dem ved å stille spørsmål som "Hva syns dere er viktig?", "Hva syns dere høres gøy ut å gjøre?". Dersom det er vanskelig å velge kan dere bruke elimineringsmetoden og se hvilke dere kan ta vekk slik at dere sitter igjen med de målene dere ønsker. Her foreslår vi at grappa ender opp med tre mål og tre aktiviteter de skal gjennomføre i løpet av et år.
4. Avslutt gjerne med en interaktiv andakt hvor du spør barna hva de tror Jesus ville sagt om bærekraftsmålene. Bruk gjerne en bønn fra bærekraftsboka.no som passer med målene dere har valgt.

INNLEDNING:

Start med å stille grappa spørsmål:

- Har dere hørt om bærekraftig utvikling? Hva har dere hørt?
- Har dere hørt om bærekraftsmålene? Hva vet dere?

Alle verdens land har blitt enige om noen mål som vi skal klare å nå sammen, slik at jorda blir et godt sted å være for alle som lever her nå, og for alle som blir født i framtida.

Det er 17 mål som handler om for eksempel fattigdom, krig og fred, og klima og miljø. Målene er noe alle i hele verden skal jobbe med, også vi som er i denne grappa.

Nå skal jeg fortelle dere om noen av målene, og etterpå skal vi velge hvilke mål vi syns er viktigst og hva vi har lyst til å gjøre for å bidra til at verden blir et bedre sted.

MÅL NUMMER 1: UTRYDDE FATTIGDOM

I dag lever mange mennesker i fattigdom. Det finnes to måter å være fattig på: Den første er at du ikke har nok penger eller mat til å leve et godt liv. Det kalles absolutt fattigdom. Den andre typen er at du har mye mindre penger enn de andre i samfunnet rundt deg selv om du har nok til mat og det aller mest nødvendige. Det kalles relativ fattigdom.

Absolutt fattigdom er et stort og urettferdig problem i mange land i verden. I Norge har vi lite absolutt fattigdom, men vi har mange som lever i relativ fattigdom, og mange barn har ikke råd til de samme tingene som vennene og klassekameratene sine.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Passe på at vi har aktiviteter som ikke koster penger og at ingen blir holdt utenfor.
- Når vi har leker eller klær som vi ikke bruker lenger, kan vi donere dem til en organisasjon som deler ut til de som trenger det.
- Tenke over hvor det vi kjøper kommer fra. Har de som lager t-skjorta vår fått nok betalt for jobben?

MÅL NUMMER 2: UTRYDDE SULT

I dag er det sånn at mange barn og voksne sulter selv om det finnes nok mat til alle i verden. Målet handler om at vi skal fordele ressursene bedre slik at alle har den maten de trenger.

De fleste som sulter bor i andre land, men dessverre er det mange som er fattige i Norge også.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Kaste mindre mat. Vi må være flinke til å spise det vi har.
- Lær om situasjonen og snakk med venner og familie om tema. Bevissthet rundt dette er med på å skape en endring.
- Engasjer deg i kampen mot urettferdighet. Kanskje det går an å være med å gå med bøsse i fasteaksjonen, eller hjelpe til på andre måter?

MÅL NUMMER 3: GOD HELSE OG LIVSKVALITET

I Norge har vi leger og sykehus som vi kan dra til hvis vi blir syke. Sånn er det ikke i alle land, og mange barn og voksne får ikke den hjelpen eller medisinen de trenger hvis de er syke. Målet handler om å sikre at alle kan ha en god helse.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Leke leker med mye bevegelse.
- Si ifra hvis noen voksne gjør sånn at lufta rundt oss er dårlig å puste
- Si ifra til en voksen hvis du er veldig trist og lei. Det kan hjelpe å snakke med noen.

3 GOD HELSE OG
LIVSKVALITET

MÅL NUMMER 4: GOD UTDANNING

I noen land finnes det barn som ikke får gå på skole. Derfor har vi et mål om at alle land må gjøre sånn at alle barn skal få gå på skole. Både jenter og gutter, rike og fattige! Og at skolen skal være et bra sted å være og lære.

I Norge får alle gå på skole, og vi har også andre fritidsaktiviteter hvor vi kan få lære nye ting.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Hos oss i gruppa vår skal vi være greie med hverandre når vi lærer nye ting og hjelpe hverandre hvis det trengs.
- Barn kan si ifra hvis de ikke har det bra, eller hvis de ser at noen andre ikke har det bra på skolen. Da er det de voksne sitt ansvar å prøve å gjøre noe med det.
- Vi kan engasjere oss i saker som er viktige for oss på skolen gjennom elevrådet. Vi som elever har rett til å bli hørt!

MÅL NUMMER 5: LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Mange steder i verden behandles gutter og jenter urettferdig. For eksempel er det sånn i noen land at jenter ikke får gå på skole eller være med på ting som guttene får.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Jenter og gutter får de samme mulighetene i alle situasjoner. På skolen, på fotballbana, i koret og hjemme.
- Vi forstår hvordan samfunnet rundt oss bidrar til å lage uskrevne regler for hvordan jenter og gutter bør se ut. Vi kan bli bevisste på hvordan butikkene forsøker å få oss til å kjøpe "jenteklær" og "gutteklær". Er det egentlig noe heter det? klær?
- Vi ønsker å lære om hvordan likestilling har vært i Norge opp gjennom tidene. Vi kan snakke med foreldre eller besteforeldre om hvordan ting har forandret seg siden de var barn.

MÅL NUMMER 6: RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Å kunne drikke rent vann og ha en do å gå på når man må tisse eller bæsje er livsviktig! Det er mange som ikke har det i de fattigste delene av verden, og urent vann kan føre til at man blir syk.

I Norge har alle tilgang til rent vann, og vi kan bidra til at barn og voksne i andre land også får det. Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Vi kan delta i Kirkens Nødhjelp sin fasteaksjon og samle inn penger slik at flere kan få rent vann i fattige land.
- Hvis fasteaksjonen ikke passer så kan vi arrangere noe annet for å samle inn penger til Kirkens Nødhjelp.

MÅL NUMMER 7: REN ENERGI TIL ALLE

Verden har valgt at et bærekraftsmål skal være ren energi til alle sånn at alle kan ha strøm, lys og varme, uten at det forurenses. I Norge har alle ganske miljøvennlig strøm, men i fattige land kan det være mange som ikke har strøm i det hele tatt.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Prøve å ikke sløse strøm. For eksempel ved å kle på oss ekstra genser når vi fryser i stedet for å skru opp varmen. Da er vi miljøvennlige.
- Sykle mer slik at vi ikke trenger å bli kjørt eller ta bussen hvis vi skal et sted.
- Unngå å dusje for lenge. Oppvarming av vann krever mye energi.

7 REN ENERGI
TIL ALLE

MÅL NUMMER 8: ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Anstendig arbeid og økonomisk vekst, handler om at alle verdens land bør få mulighet til å utvikle seg slik land som Norge har gjort. Det som er viktig når de fattigste landene skal utvikle seg, er at de som jobber i landet skal få godt betalt og at menneskerettighetene er ivaretatt.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Bidra ved å kjøpe varer som er produsert på en bærekraftig måte dersom vi må kjøpe nytt.
- Spør de som selger produktet eller sjekk om merkelappen sier noe om hvor varen er laget.
- Ikke kjøpe mer enn vi trenger.

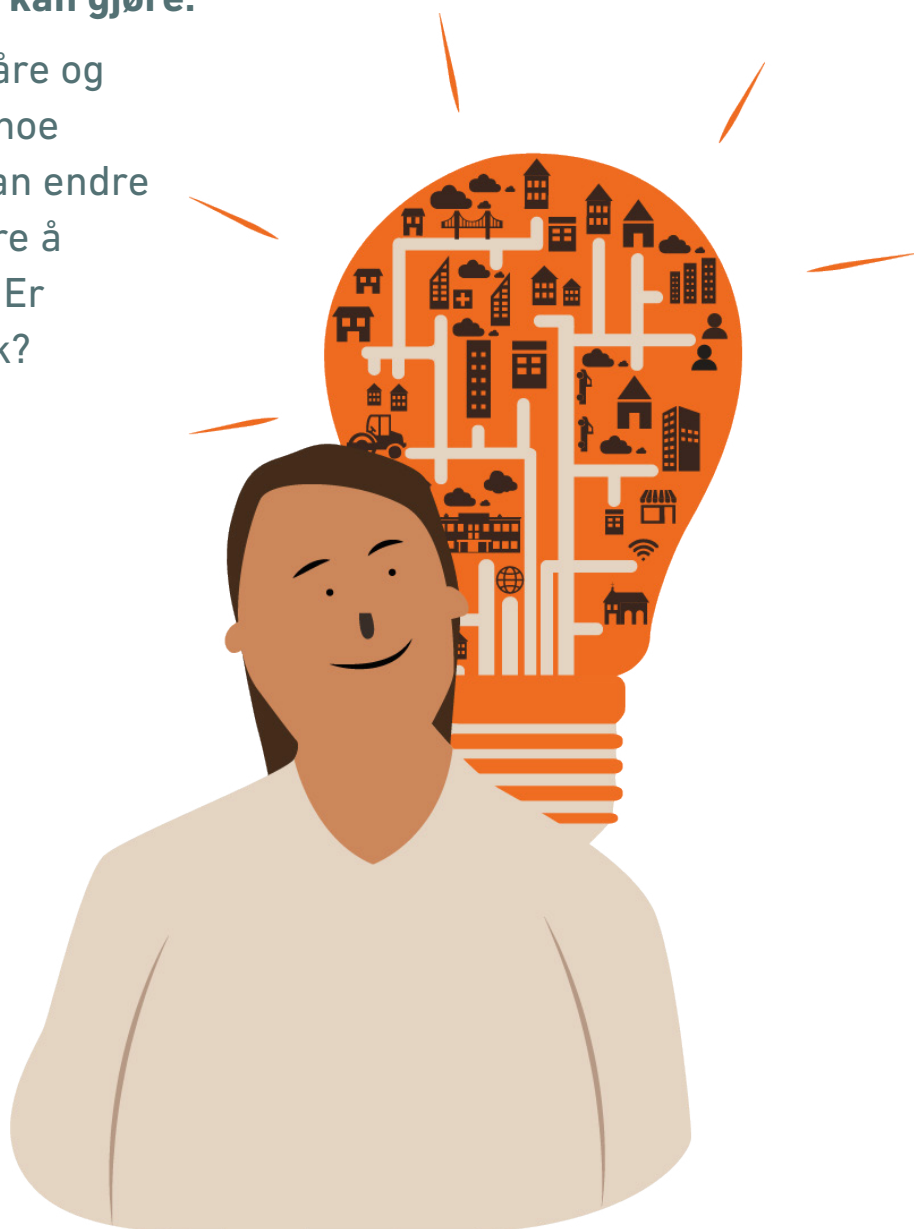

MÅL NUMMER 9: INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Verden går fremover hver dag. Nye veier bygges. Sykehus, skoler og fabrikker blir til. Det er viktig at mennesker, økonomi og miljø og klima er ivaretatt i en bærekraftig utvikling.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Vi kan bruke hodene våre og skape noe nytt. Er det noe lokalsamfunnet vårt kan endre på for å gjøre det lettere å leve mer bærekraftig? Er sykkelvegene gode nok? Er det nok ladere til elbiler? Kanskje vi kan foreslå endringer for kommunestyret som gjør at vi lettere kan leve mer bærekraftig i lokalsamfunnet vårt?

MÅL NUMMER 10: MINDRE ULIKHET

Verden er urettferdig. Vi blir født med helt forskjellige muligheter i livene våre, avhengig av hvor vi er født og hvem foreldrene våre er.

Også i Norge vokser ulikheten og forskjellen mellom rike og fattige vokser. Mye handler om økonomi, men mange blir og diskriminert på grunn av hvordan en ser ut eller om man er jente, gutt eller om man identifiserer seg som noe midt i mellom eller utenfor.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- I vår gruppe er vi opptatt av at alle er like mye verdt uansett hvem man er. Vi kan bli flinkere til å se alle i gruppa. Hvordan kan vi bli en gruppe hvor alle føler seg like mye inkludert?
- Vi kan prøve å forstå hvordan mennesker med funksjonnedsettelse har det og hvilke utfordringer de møter på. Vi kan prøve å sitte i rullestol, gå med bind for øyene eller liknende. Hvilke hindringer møter vi på, og kunne noe vært bedre tilrettelagt?
- Vi ønsker ikke at noen skal føle seg utenfor fordi de ikke kan godt nok norsk. Vi kan bli flinkere til å inkludere de. Hva med å lære hverandres språk?

MÅL NUMMER 11: BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Målet handler om at alle skal ha det godt i området der de bor. De skal være trygge, ha det pent og søppelfritt rundt seg og ha kollektivtransport som busser eller tog.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Vi kan arrangere søppelplukke-dag.
- Vi kan gjøre det bedre for dyr og insekter ved å plante frukt og grønt eller ved å lage insektshotell.
- Vi kan bidra til et bedre lokalsamfunn ved å arrangere aktiviteter for nye mennesker i nærmiljøet vårt. Hva med å arrangere syverksted? Matkurs? Leksehjelp?

MÅL NUMMER 12: ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Hele verden må bli flinkere til å ikke kjøpe så mange nye ting, men heller reparere, byttelåne eller kjøpe brukte ting. Hvis vi fortsetter å bruke og kaste ting sånn som vi gjør nå kommer vi til å bruke opp ressursene på jorda vår.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Vi prøver å reparere ting hvis noe er ødelagt.
- Vi er bevisste på hvordan klærne vi kjøper er laget. Får de som har laget dem godt nok betalt? Det kan vi spørre de i butikken om.
- Vi kan gi hverandre ting vi ikke bruker lenger.
- Vi lager våre egne gaver istedenfor å kjøpe noe helt nytt.

MÅL NUMMER 13: STOPPE KLIMAENDRINGENE

Klimaendringene fører til at vi opplever mer tørke, mer flom og flere naturkatastrofer. Det er de fattigste i verden som rammes hardest og kanskje mister åkeren sin eller må flykte fra hjemmene sine.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Velge klimavennlige alternativer når vi skal bevege oss. For eksempel at vi sykler eller går, og hvis vi må kjøre så kanskje man kan sitte på med hverandre.
- Utforske nye matretter! Mye av klimagassutslippene kommer fra kjøttproduksjon. La oss lage vegetariske matretter sammen!
- Engasjere oss i klimasaken. Vi kan arrangere en filmkveld og lære om klima og klimakampen. For eksempel en film om Greta Thunberg eller en dokumentar om planeten vår. Så kan vi legge en plan for hvordan vi kan bidra i kampen mot klimaendringene.

MÅL NUMMER 14: LIVET I HAVET

Det er mye plast, søppel og forurensning som ødelegger for dyr og planter som lever i havet. Verden har satt seg som mål at vi skal ta bedre vare på havene våre og de som lever i dem.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Plukker plast i strandsonen og ellers i miljøet rundt oss.
- Lærer mer om dyr og planter som lever i havet. For eksempel ved å arrangere temakveld, se film eller invitere en ekspert.
- Tar vare på vannet. Ikke hell farlige kjemikalier som maling eller vaskemiddel ut i naturen eller i vasken. Og kast ikke rusk og rask som q-tips eller tamponger i do.

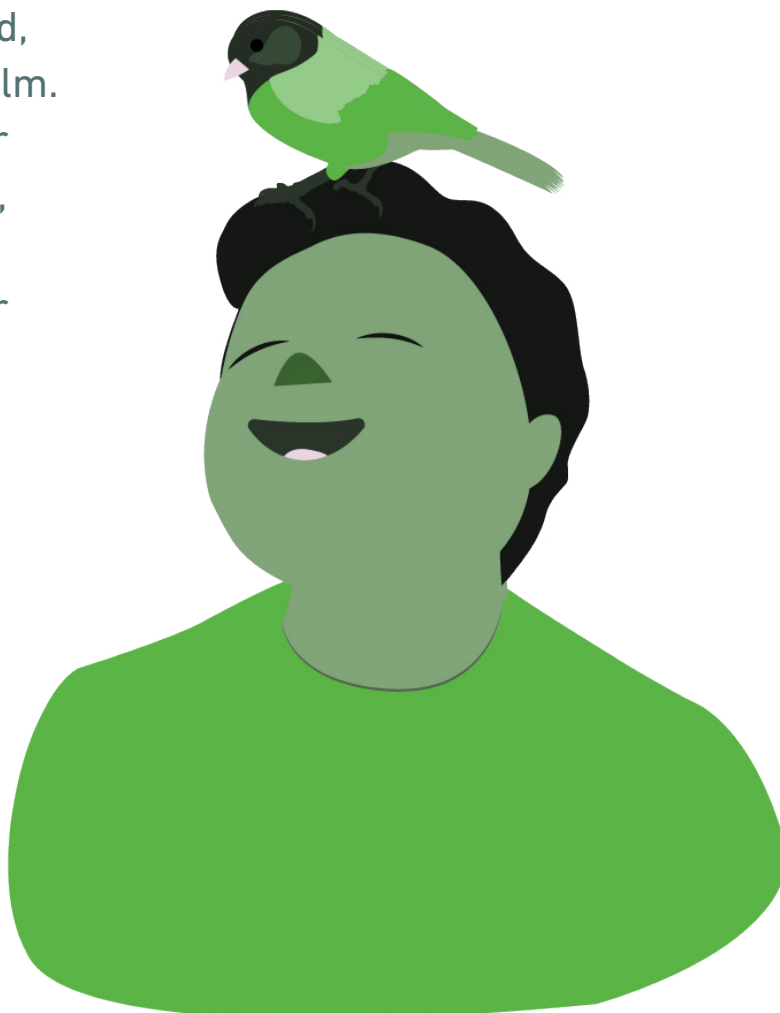

MÅL NUMMER 15: LIVET PÅ LAND

Måten menneskene behandler jorda på er skadelig for mange planter og dyr på land. For eksempel ved at vi hugger ned skog for å bygge hus, eller andre ting som ødelegger grønne områder og jager vekk dyr og insekter.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Gjør det lettere for dyr og insekter i nærmiljøet ved å for eksempel bygge fuglekasser eller insekthotell.
- Lærer mer om dyr, insekter og planter som lever på land. For eksempel ved å ha temakveld, invitere en ekspert eller se film.
- Når vi kjøper tropiske frukter som bananer eller sjokolade, bør vi velge de som er miljøsertifiserte. Dette bidrar til et sunnere miljø for både planter og dyr.

MÅL NUMMER 16: FRED OG RETTFERDIGHET

I Norge har vi fred, men i noen land er det krig. Dette bærekraftsmålet handler om at vi ikke vil at noen skal leve i krig eller på flukt. Derfor jobber vi for at det skal bli fred i hele verden, og hvis noen må flykte skal vi passe på dem.

Det kan være vanskelig for barn som nettopp har kommet til Norge som flyktinger, derfor kan gruppa for eksempel:

- Være greie med, og inkludere flyktinger hvis det bor noen i nærmiljøet. Kanskje vi kan samarbeide med et asylmottak om en aktivitet, eller kanskje noen barn som er nye i Norge vil være med i gruppa vår?
- Prøve å forstå verden og mennesker bedre ved å lære mer om andre kulturer.
- Snakk om andre og til andre på en måte du vil at de skal snakke om deg. Både direkte, og i sosiale media.

MÅL NUMMER 17: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Hvis vi skal nå bærekraftsmålene så må alle mennesker i hele verden bidra. Det er politikerne som bestemmer mest, men barn og vanlige voksne kan også gjøre litt for å dra verden i riktig retning. For at vi skal nå målene er vi nødt til å samarbeide og hjelpe hverandre med å få det til.

Eksempler på hva gruppa kan gjøre:

- Finnes det noen andre grupper i nærmiljøet som vil samarbeide med oss om et arrangement eller en aktivitet som handler om bærekraftsmålene?

